

Tragedya (Trajedi) Türü

Tragedya (Trajedi) Nedir Ne Demektir

Klasik tragedya, özellikle Pierre Corneille ve Jean Racine gibi yazarlar tarafından sahneye taşınan bir sanat formudur. Aslında **trajedi**, insanların zayıf yönlerini, özellikle de tutkularını ve bu tutkuların yol açabileceği zararları vurgulayarak toplumu düzeltme amacını taşır. Karakterler sıklıkla tutkularına yenik düşerler, delirirler, başkalarına zarar verirler ya da intihar ederler. Ancak bu tür dramatik olaylar, genellikle sahne arkasında veya perde arasında gerçekleşir. “**Tragedya**” yazarları, bu tür trajik hikayeleri kullanarak, insanların tutkusallık yönlerini ve bu tutkuların yol açabileceği felaketleri anlamalarına yardımcı olur. Klasik trajediler, seyirciye katharsis denilen, yani duygusal temizlenme ve içsel dönüşüm süreci sunar.

Oyundaki karakterlerin tutkuları ve bu tutkuların yol açtığı sonuçlar, seyirciye kendi içsel tutkularını ve zayıf noktalarını görmeleri için bir ayna sunar. Seyirciler, trajedileri izlerken karakterlerin yaşadığı felaketlerin sonuçlarını düşünerek, kendi yaşamlarında benzer hataları yapmamaları gerektiği konusunda uyarılır. Bu nedenle klasik tragedya, hem eğlendirir hem de öğretir; insan doğasının karmaşıklığını ve zayıf yönlerini incelerken, seyircilere yaşamlarını daha iyi bir şekilde anlamalarına yardımcı olur.

Tragedya (Trajedi) Amacı

Tragedya genellikle siyasi bir amaç taşır. Örneğin, Phèdre adlı trajedi eserinde, Phèdre’in kocası Thésée’nin öldüğü varsayımı, krallığın kimin yönetimine geçeceği gibi acı ve sıkıntılı bir sorunu gündeme getirir. Ayrıca bu oyun, krallığın hükümlerlik sorununu üstü kapalı bir şekilde ele alır. Tragedyalar, seyircilere güncel siyasi ve toplumsal sorunlara dair derinlemesine düşünme fırsatı sunar ve bu yolla insanların kendi zamanlarında karşılaştıkları zorlukları daha iyi anlamalarına yardımcı olur.

Trajedinin Bölümleri

Bir trajedide, hikayenin farklı aşamalarını seyirciye aktarmak amacıyla kullanılan belirli bölümler bulunmaktadır. Bu bölümler şunlardır:

- **Serim bölümü**, olay ya da entrikanın seyirciye sunulduğu bölümdür ve hikayenin temel unsurlarını tanıtır.
- **Düğüm bölümü**, olayların karmaşıklaştığı, sorunların büyüdüğü ve karakterlerin zorlu durumlarla karşı karşıya kaldığı bölümdür.
- **Çözüm bölümü**, hikayenin sonlanışını ve karakterlerin kaderini belirleyen bölümdür ve sonuç mutlu ya da mutsuz olabilir.

XVI. yüzyıldan itibaren oyun yazarları ve edebiyat kuramcıları, Aristo'nun "Poetika" adlı eserini tekrar tekrar okuyarak ve inceleyerek, klasik tragedya kurallarını şekillendirdiler. Aristo'nun bu eseri, Antik Yunan trajedisinin temel kurallarını açıklar. XVII. yüzyılın aydınları ise Aristo'nun bu eserini okuyarak ve yorumlayarak, bu esasları kendi dönemlerindeki tragedya türüne uyarladılar. Bu şekilde, Fransız tragedyası, Aristo'nun temel ilkelerini kendi modeli olarak kabul ederek oluşturuldu. Bu, Fransız trajedisinin temellerini atan ve bu türü geliştiren bir dönem oldu.

Tragedyanın İlkeleri ve Kuralları

Fransız klasik trajedisi, XVII. yüzyılın başlarından itibaren oyun yazarları tarafından öne sürülen ve birbirine bağlı üç önemli kural etrafında şekillenir. Bu kurallar, l'abbé d'Aubignac tarafından tanımlanmış, ancak daha sonra Boileau'un "Şiir Sanatı" adlı eserinde dize biçiminde trajedi kuralları olarak öne sürülmüştür. Bu üç temel kural şunlardır:

1. Eylem Birliği: Klasik trajedinin odağında, olayların belirli bir amaca yönlendirildiği ve tüm hikayenin bu amacı etrafında şekillendiği bir eylem birliği vardır. Bu, hikayenin dağılmasını önler ve izleyiciye odaklanmasını gereken temel konuyu sunar.

2. Etkileyici Olayların Üstünlüğü: Klasik tragedyada, büyük etkileyici olaylar ve karmaşık entrikaların öne çıkması beklenir. Bu, izleyiciye duygusal bir deneyim sunarak hikayenin derinlik kazanmasını sağlar.

3. Büyük Bir Acıya Katlanma ve Tutkuların Arınma: Klasik tragedyanın en önemli unsurlarından biri, karakterlerin büyük acılara katlanma ve tutkusal zorluklarla başa çıkma yeteneğini göstermeleridir. Bu, izleyiciye insan doğasının karmaşıklığını ve dayanıklılığını anlatırken katarsis denilen bir tür duygusal temizlik deneyimi sunar.

Ayrıca, bu klasik kurallara ek olarak, Fransız klasik trajedisi üç temel kurala dayanır:

1. Üç Birlik Kuralı: Bu kural, olayın zaman, mekan ve eylem birliği içinde sıkı bir şekilde tutulmasını gerektirir. Olayın belli bir süre içinde, tek bir mekanda ve bir ana eylem etrafında gelişmesi beklenir.

2. Görgü Kurallarına Uygunluk Kuralı: Klasik görgü kurallarına ve adaba uygun olmalıdır. Soylu ve aristokrat karakterlerin betimlendiği trajediler, izleyicilere bir örnek sunmalı ve toplumsal değerlere saygı göstermelidir.

3. Gerçeğe Benzerlik Kuralı: Gerçeğe uygun olmalıdır. Karakterlerin ve olayların insan doğasına ve gerçekliğe uygunluğu vurgulanır.

Bu kurallar, Fransız klasik tragedyasının temel taşlarıdır ve bu türün yazılmasında rehberlik eder. Bu kuralların takip edilmesi, trajedilerin derinliğini, anlamını ve etkisini artırır.

Üç Birlik Kuralı

İtalyan düşünür Lodovico Castelvetro (1505-1571) gibi Aristo'nun eserlerini yorumlayan düşünürlerin katkılarıyla ortaya çıkmıştır. Aristo'nun "Poetika" adlı eserine dayanarak, tragedya gibi özel bir türün estetik prensiplerini oluşturmak amacıyla bu kurallar geliştirilmiştir. Bu kuralların temel amacı, sahnede sunulan olayların olabildiğince gerçekçi ve doğal bir biçimde yansıtılmasını sağlamaktır.

Üç Birlik Kuralı, aşağıdaki temel unsurlardan oluşur:

1. Zaman Birliği: Olayları, hikayenin geçtiği süre içinde sıkı bir şekilde sınırlanır. Yani, bir tragedya belirli bir süre içinde gerçekleşmelidir, bu da izleyicinin olayları kolayca takip etmesini ve içselleştirmesini sağlar.

2. Mekan Birliği: Olayları tek bir mekanda geçmelidir. Bu, sahne tasarımı ve performansın görsel ve dramatik unsurlarını etkileyerek izleyiciye hikayenin odaklanmasını kolaylaştırır.

3. Eylem Birliği: Tek bir temel eylem etrafında Őekillenmelidir. Bu, olayların dağılmasını önler ve izleyicinin hikayenin ana konusuna odaklanmasını sağlar.

Üç Birlik Kuralı, tragedyanın daha yoğun, etkileyici ve etkili olmasını amaçlar. İzleyicilerin hikayeye daha fazla odaklanmasına yardımcı olarak, bu kural izleyiciye tragedyanın derin duygusal etkilerini daha iyi deneyimlemesini sağlar. Bu nedenle, bu kurallar tragedyanın yazılmasında temel rehberlerden biri olarak kabul edilir.

Bu kurallar, bir tiyatro eserinin hem eylem hem de karakterler açısından tutarlı bir yapısı olmasını amaçlar. Bu kural, tiyatro eserinin belli başlı kurallara sıkı bir şekilde uymasını gerektirir. Eylemin sadece bir yerde başlayıp bitmesi gerektiği anlamına gelir. Trajedi için bu yer genellikle sarayın bir odasıdır, komedi için ise bir burjuva ailesinin evi.

Bu kural, aynı zamanda eylemin oynandığı zamanın, izleyicilere sunulan gösterim zamanıyla yakın olması gerektiğini vurgular. Yani, sahnede olanlar, izleyicinin gerçek zaman deneyimine daha yakın bir şekilde olmalıdır. Bu, izleyicinin olaylara daha fazla bağlanmasını ve bu olayların daha gerçekçi bir etki yaratmasını sağlar. Üç birlik kuralı ayrıca bir tiyatro eserindeki olayların ve karakterlerin iç tutarlılık içinde olmasını gerektirir. Bu, izleyicinin karakterlerin davranışlarını ve olayların gelişimini daha iyi anlamasını sağlar.

Oyun yazarları, üç birlik kuralına uygun olarak eylemi aynı zamanda ve mekanda tutarlı bir şekilde geliştirmek için farklı yöntemlere başvururlar:

- 1. Açık ve Tek Mekan Kullanımı:** Yazarlar, olayların geçtiği mekanı genellikle tek ve açık bir alanda belirlerler. Bu alan, sarayın bir salonu gibi net ve açık bir mekan olabilir. Bu yöntem, farklı mekanlara ihtiyaç duymadan olayları aynı alanda sürdürmeyi mümkün kılar.
- 2. Anlatılara Başvurma:** Bazı durumlarda, olayların sahnede gösterilmesi zor ya da gereksiz olabilir. Yazarlar bu durumda anlatılara başvurarak, karakterlerin konuşmaları yoluyla olayları aktarır. Bu sayede karmaşık olayları ve arka plan bilgilerini izleyiciye sunabilirler.
- 3. Eksilteli Söylemler:** Bazı olaylar, oyunun akışını aksatmadan kısaca hatırlatılabilir. Yazarlar, hikayenin ilerlemesini engellemek için bu tür eksilteli söylemlere başvururlar. Böylece önemli bilgiler hızlıca iletilir.
- 4. Tarihsel Olayların Uyarlanması:** Eğer oyun, tarihsel bir dönemi veya olayları ele alıyorsa, yazarlar bu tarihsel gerçekleri oyunun kurgusuyla uyumlu hale getirirler. Bu, seyircinin olayları ve karakterleri tarihle bağdaştırmasına yardımcı olur.

Bu yöntemler, üç birlik kuralına uygun olarak zaman, mekan ve eylem birliğini korumanın yollarını yazarlara sunar. Bu kural, oyunların daha tutarlı, etkileyici ve izleyici dostu olmasını sağlar.

[Tragedya Trajedi PDF İndir](#)

Tragedya (Trajedi) Özellikleri Nelerdir

Tragedya, kendine özgü özellikleriyle tanınır ve bu özellikler genellikle şunlardır:

- 1. Konusunun Seçkin Olması:** Sıkça seçkin kişilerin hayatından veya mitolojik hikayelerden ilham alır. Bu konular, olağanüstü veya dramatik olayları içerir.
- 2. Yüksek Statüdeki Karakterler:** Kahramanları genellikle tanrılar, tanrıçalar, kral ve soylu kişilerdir. Bu karakterler, toplumun en üst düzeyinde bulunan figürlerdir.

3. Üslup ve Dilin İncelikleri: Dili ve üslubu konusunda özenli ve yüksek standartlıdır. Kaba veya aşırı dil kullanılmaz. Karakterler, ciddiyet ve saygınlıkla konuşurlar.

4. Ciddi ve Ağırbaşlı Hava: Baştan sona ciddi ve ağırbaşlı bir hava içinde geçer. Genellikle trajik sonlar ve ciddi konular işlenir.

5. Çirkin Olayların Sahnede Gösterilmemesi: Çirkin veya rahatsız edici olaylar genellikle sahnede doğrudan gösterilmez. Bu tür olaylar sahne arkasında gerçekleşir ve haberciler aracılığıyla izleyiciye aktarılır.

6. Üç Birlik Kuralı: Zaman, mekan ve olay açısından üç birlik kuralına uyar. Yani eylem belirli bir süre içinde, tek bir mekanda ve tek bir ana konu etrafında gelişir.

7. Koro: Genellikle koroya yer verilir. Koro, olayların gidişatını yorumlar, trajik olaylara tepki gösterir ve izleyiciye önemli mesajlar iletebilir.

8. Ünlü Trajedi Yazarları: Eski Yunan'da, Aiskhylos, Euripides ve Sophokles gibi ünlü yazarlar tragedya türünde öne çıkar. Fransız klasisizmi döneminde ise Corneille ve Racine, bu türün önemli temsilcilerindendir. Bu yazarlar, tragedyanın klasik özelliklerini ustalıkla işler ve toplumsal veya insani konuları işleyerek seyircileri etkilerler.

Tragedya İlk Temsilcileri ve Önemli Trajedi Yazarları Kimlerdir

Tragedya yazarlarının listesi oldukça saygın ve etkili isimlerden oluşur. Özellikle klasik anlayışta manzum (şiir) tragedya, sonradan düzyazı biçiminde de yazılmıştır. Eski Yunan Edebiyatı'nda bu türün büyük temsilcileri şunlardır:

1. Aiskhylos (MÖ 525-456): Eski Yunan tragedya geleneğinin önde gelen figürlerindendir. Yazarlığı döneminde önemli trajediler meydana getirmiştir.
2. Sophokles (MÖ 495-406): Sophokles, Aiskhylos'un ardından gelen bir başka büyük tragedya yazarıdır. O da çeşitli tragedyalar kaleme almış ve Eski Yunan'da büyük saygı görmüştür.
3. Euripides (MÖ 480-406): Euripides, Aiskhylos ve Sophokles'in yanı sıra üçüncü büyük tragedya yazarı olarak kabul edilir. Eserleri derin psikolojik çözümler ve insan doğasının karmaşıklığı ile tanınır.

Fransız klasisizminin etkili yazarlarından biri olan Corneille, tragedya ve **komedya** türlerinde eserler vermiştir. Kariyerine komedi yazarı olarak başlamış, ancak daha sonra trajedileri ile büyük ün kazanmıştır. Corneille, klasik kurallara meydan okuyarak kaleme aldığı "Le Cid" adlı oyunuyla büyük tartışmalara yol açmış, eleştirilere maruz kalmıştır. Bu nedenle bir süre tiyatroya ara vermiştir. Eserlerinde ideal karakterler yaratmış, psikolojik derinliklere inmiş ve dramatik gerilimi ustalıkla kullanmıştır. Trajik oyunları arasında "Le Cid," "Horatius," ve "Cinna" gibi ünlü eserler bulunurken, "Melite" ve "Yalancı" gibi komediler de yazmıştır.

Diğer önemli bir Fransız tragedya yazarı ise Racine'dir. XIV. Louis döneminin en büyük tragedya yazarlarından biridir. Molière gibi komik tiyatronun kurallarını oluşturmuşsa da, Racine tragedya türünde büyük bir başarı yakalamıştır. Soylu trajik karakterler ve büyüleyici eserlerle tanınan Racine, bu türde ustalaşmış nadir yazarlardan biridir.